

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Udrag fra 'At være eller ikke være.'

Citation: Andersen, H. C.: "At være eller ikke være", i Andersen, H. C.: *At være eller ikke være*, udg. af Erik Dal ; Mogens Brøndsted , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2001, s. 272. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-andersen07val-shoot-idm139850607458608/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: At være eller ikke være

- »den tappe Landsoldat»: »Dengang jeg drog afsted, 1848, af Peter Faber (1810-77); ligeledes »Ja var der ingen Fare ...» og s. 178: »Sir Løfte har han holdt ...». Sangen vandt med det samme stor popularitet. – »Gutter ombord!»: sang for flåden af Adolph Recke (1820-67), 1848. – »Paaskeklokken kimer»: se n.t.s.153.
- 175 *Henriette Nielsen*: (1815-1900), sml. *Aiana* 1992 s. 11f. – *det vekslede sorte Brev*: den optiske telegraf. – *Eckernførde*: 5.4.1849 foretog linieskibet »Christian VIII» m.fl. skibe et mislykket angreb på landbatterierne ved Eckernførde; de to største skibe måtte stryge flager, hvorefter »Christian VIII» sprang i luften. Det samme gjorde i 1710 Iver Huitfeldts linieskib »Dannebrog», og ordene om hans »Vei til Himlens associerer til Ingemanns Dannebrog-sang »Vift stolt på Kodans bølge» (1815). – *Dybbelbjerg (...)* *Kolding*: 13.4. resp. 23.4.
- 176 *Rye*: Olaf Rye, officer, f. 1791, faldet 6.7.1849 ved Fredericia. – *Von der Tann*: friherre Ludwig v. d. Tann (1815-81), bayersk officer; omtales *ADr* s. 59 som »gæst» hos Michael Drewsen i byens fornemste privatbolig; se om Fabrikherre Drewsen n.t.s. 105. – *Nøremede*: der fangede natten mellem 8. og 9.6.1849 da dragoner et kommando kurhessiske husarer (64 mand); se *ADr* s. 74 og 92. Erich Pontoppidan/Hans de Hofman omtaler i *Danske Atlas IV*, 1768, s. 476, at den hos Saxo omtalte sagnkonge Snio og hans dronning er højsat ved N. – »Gud han saader for Lykken!»: ikke stedfæstet. – *Fredericia*: slesvigholstenerne indesluttede byen efter slaget ved Kolding, mens rigstropperne forfulgte general Olaf Rye nordpå. – *Holger Danske*: sagnhelt, der sover under Kronborg, men kommer frem, når Danmark er i fare. – *det vundne Slag*: udfildet fra Fredericia 6.7.1849.
- 177 »*Seirens Engel (...)* *Blods*: 1. strofe af Ingemanns digt »Fredericia-Slagets». – *Vaabenstilstanden*: 10.7.1849. – *Svenskernes Komme*: sv. tropper holdt det nordlige Sønderjylland besat under våbenstilstanden.
- 178 *de danske Troppers Bivouacliv*: 16.7.1850 begyndte de da. tropper indmarchen i Sønderjylland, og efter Istedslaget 24.-25.7. besatte de Dannevirke; her begyndte de at bivouakere (se n.t.s. 153). A. modtog friske nyheder herfra (*Dagbøger III*, 30.7.1850) og skrev til Ingemann herom 2.4. (*Ingemann I* 260 m. komm. III 209). – »*Birnams Skov*»: Shakespeares *Macbeth*, 5. akt: Macbeths fjender rykker frem mod ham, dækket af bøgegrene fra Birnam Skov, og han ved fra en spådom, at hans herredømme dermed er forbi. Sml. *Kun en Spillemand II:4*, DK-udg. s. 137. – »*Fra Als til Dannevirke*»: fra Grundtvigs »Kiærminde-Sang» om Istedslaget: »Det var en Sommermorgen» (1850). Af de nævnte lokaliteter i grænselandet er Ægers Dør = Ej-

- deren/Eider, grænsefloden mellem Slesvig og Holsten; Ægir var en havjætte og flodens oldnordiske navn Ægisdýr. – *Fredensstad*: 4.10. afsløges stormen på den brændende by.
- 179 *Antæus*: en kæmpe, søn af havguden Poseidon og jordgudinden Gaia; han var uovervindelig, så længe hans fødder rørte jorden. – *Indtogsdage i København*: 2. 20.2.1851 under store festligheder, som A. fulgte nøje og skildrede i Dagbogen, der ellers indtil 1860 ikke førtes i København.
- 180 *»Der gik en Jubel Landet rundt«*: afsnittet »Hjemkomsten« i det fortællende digt »Den lille Hornblæser« af H.P. Holst (1811-93), 1849.
- 181 *Udertins-Convulsoli*: konvulsioner, nervøse trækninger i maven; konvolvolus er slyngplanten snerle. – *Casino*: se s. 15. – *Hunde (...)* *paa Volden*: krigsministeriet havde i beg. af 1850'erne genoptaget den praksis at lade onstrejfende hunde på volden opbringe og dræbe.
- 182 *Strapaze*: strabadser.
- 184 *Job*: Jobs bog kap. 7; en væverskytte er en træbeholder, hvori en garnspole. – *»Daran erkenn' ich den gelehrten Herrn«*: Mephistos ord til kansleren, *Faust II* v. 4917-22:
 »Den lærde Herre kjender jeg derpaa!
 Ting, I ei føler, Mile fjernet staae;
 Hvad I ei fatter, aldrig ret I fandt,
 Hvad I ei regner, troer I ej et sandt,
 Hvad I ei veier, kommer ingen Vei,
 Hvad I ei mynter, troer I gjælder ei.«
- 185 *Oratoriet*: bedesalen. – *Møllesteen*: Matt. 18,6. – *Galilæi*: den ital. fysiker og matematiker Galileo G. (1564-1642) erklærede ligesom Kopernikus, at Solen er centrum i planetverdenen, og at Jorden går rundt om den. 1633 måtte G. afsværge dette kætteri for inkvisitionsdomstolen, men skal have mumlet: »E pur, si muove!« (den bevæger sig dog). Nævnt i »Metalsvinet«, *Ev.* IV 18 med note VII 228, i *Dagbøger II* 80 efter besøg ved graven 12.12.1840 og i »Ærens Torneveis«, *Ev.* IV 61. – *Parablen*: lignelsen om den fortabte søn, Luk. 15. – *lystelig at see til*: 1. Mos. 2,9. – *»dømmer ikke«*: Luk. 6,37.
- 187 *»Glaubst Du an Gott?«*: katekisationsscenen mellem Margarethe og Faust (*Faust I* v. 3413ff.); »Troer Du paa Gud?« »Paa Gud jeg troer, hvo sige/ Tør det vel blot?/ ... »Saa troer du ikke! Nei!« »Du hulde Ansigt, misforstaae mig ei! /Tør Nogen, Pige!/ Ham nævne, sige:/ Jeg troer paa ham?/ Tør Nogen nøle?/ Kan Nogen føle,/ Og sige: paa ham troer jeg ei?/ Han, Altings Herre,/ Han, Alts Opholder,/ Opholder, fatter ei/ Han Dig, mig, sig?/ Mon sig ei hvælver Himlen